

مقدمه‌ای بر

ذن بودیسم

با پیشگفتار کارل گوستاو یونگ

نوشته: د. ت. سوزوکی

ترجمه: منوچهر شادان



فهرست

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه مترجم.....	۵.....
پیش درآمد.....	۷.....
پیشگفتار به قلم کارل گوستاو یونگ.....	۹.....
مقدمه نویسنده.....	۳۵.....
ذن چیست.....	۴۵.....
آیا ذن نیست انگاری است؟.....	۶۱.....
ذن در وجه غیر منطقی آن.....	۷۷.....
ذن در وجه ایجابی و غیر سلبی آن.....	۸۹.....
ذن در وجه عملی آن.....	۱۰۳.....
ساتوری یا نظرگاهی جدید.....	۱۲۳.....
کوان.....	۱۳۹.....
تالار تفکر استعلانی و زندگی راهبان.....	۱۶۵.....

مقدمه مترجم

کتابی که پیش رو دارید اثر دو دانشمند معاصر است : د . ت . سوزوکی و کارل گوستاو یونگ. اولی ذن شناس و ذن باور و فیلسوف ژاپنی است که چند کتاب با ارزش درباره بودیسم ذن نوشته و دومی روان پزشک شهیر سوئیسی است که نظریات او در مورد ضمیر ناخود آگاه برایش شهرت جهانی به بار آورده است. علت اینکه نام یونگ را هم طراز نام سوزوکی نویسنده کتاب می آورم بحث جذاب و مفصلی است که وی با توجه به حجم کوچک کتاب درباره بودیسم ذن از دیدگاه روانشناسی به عمل آورده است .

سوزوکی بودیسم ذن را می شکافد. وجوه افتراق آن را با سایر فرق بودائی برمی شمرد. سابقه تاریخی اش را ذکر می کند و از آئین ها و یا - بهتر بگوییم - از بی آیینی های آن سخن به میان می آورد. وبر دین نبودن و نیز فلسفه نبودن آن تأکید می گذارد و جنبه های عملی آن را مؤکد می سازد و خاکی بودنش را مهم تلقی می کند و بسیار گفتنی های دیگر. در حالیکه یونگ تفکر بودیسم ذن را از جهات روانی مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد و آن را نوعی عرفان می شناسد و کوان را نتیجه تخلیه ضمیر خود آگاه و تداخل محتویات ضمیر ناخود آگاه در عرصه ضمیر خود آگاه می داند و نتیجه را به صورت تمامیت انسان و رسیدن او به آنچه در بودیسم ذن به ساتوری معروف است جلوه گر می بیند.

سوزوکی بر اعتقاد خود بر اینکه بودیسم ذن اصل بودیسم است و با وجوه دیگر بودیسم مانند بودیسم مکتب «هینه یانه» که به ارابه کوچکتر شهرت دارد متفاوت است پامی فشرده و در ضمن اینکه بر سر و کار نداشتن ذن با «مفاهیم» تکیه می‌کند. «تهیت» را از مشخصات بارز ذن معرفی می‌نماید. و این در حالی است که یونگ در شرح علمی خود از ذن، انرژی حاصل از تخلیه محتویات ضمیر خود آگاه را پشتوانه حرکت و جنبش محتویات ضمیر ناخودآگاه می‌داند و آنرا مقوم «تهیت» معرفی می‌کند. سوزوکی ضد منطق بودن ذن را از دیگر وجوه مشخصه آن می‌داند و ذن را عاصی و طاغی به تفکر دوگانه‌انگاری که شالوده جهان‌شناسی متعارف است می‌شناساند.

در حالیکه یونگ با تکیه به منطق علمی ساتوری را که ثمره نهایی ذن است گونه‌ای حالت روانی غیر متعارف معرفی می‌کند و معتقد است که انسان به تبع از استعدادهای ذاتی خود به کمک تعداد محدودی از صور ذهنیه دنیای خود را می‌سازد و آنگاه می‌گوید اگر قرار شود صور ذهنیه محتوی ضمیر ناخود آگاه نیز به آن افزوده شود معلوم نیست که دنیائی که نتیجه چنین پدیده‌ای است چه شکل و ترکیبی پیدا خواهد کرد.

به‌طوریکه ملاحظه خواهید کرد سوزوکی با استادی و بی‌پروائی تمام نکات باریکتر از مو را در ارتباط با شرح ذن در کلامی موجر متذکر می‌شود و نظریات خود را با آوردن امثله نسبتاً فراوان از رهبران روحی مسلک ذن روشن می‌سازد و جای تاریکی باقی نمی‌گذارد و خواننده را از منشأ فیض خود سیراب می‌کند. و یونگ نیز به صورت دیگر بر خواننده اثر می‌گذارد. وی با تحلیل‌های علمی خود حس کنجکاوی و علمی‌نگری به موضوع را در وی بیدار می‌کند. باشد که خواننده از منشآت هر دوی این خردمندان بهره‌مند شود و از مطالعه این کتاب لذت ببرد.

پیش درآمد

مقالاتی که در این جا فراهم کرده‌ام، در اصل برای مجله «شرق نوین» که در خلال جنگ سال ۱۹۱۴ در ژاپن تحت سر دبیری آقای «رابرتسن اسکات» منتشر می‌شد نوشته بودم. سر دبیر مجله به من پیشنهاد کرده بود که مقالات مزبور به‌صورت کتاب طبع شود ولی من در آن موقع مایل به این کار نبودم. بعدها این مقالات پایه رشته مقالاتی را تشکیل داد که من تحت عنوان «مقالاتی در باب ذن» (سال ۱۹۲۷) نوشتم. طبیعتاً مقالات مورد اشاره کم و بیش در همان زمینه‌ای بود که مقالات قبلی را برای چاپ در مجله «شرق نوین» به رشته تحریر در آورده بودم.

اخیراً این فکر برایم پیدا شد که نوشته‌های قبلی را به‌صورت کتاب تجدید چاپ کنم. دلیل این کار این است که فهم «مقالاتی در باب ذن» برای کسانی که تازه اطلاعات کمی درباره ذن پیدا کرده‌اند کمی دشوار است بنابراین تصور می‌کنم که یک کار مقدماتی در این خصوص (که همین کتاب حاضر باشد) مورد استقبال بعضی از دوستان خارجی من قرار گیرد.

با در نظر داشتن این نکته، من تمامی نوشته‌های قبلی را که به سردبیری اسکات چاپ شده بود مورد تجدید نظر قرار دادم و هرآنچه را که از لحاظ بیان و تلفیق لغات غیر دقیق یافتم تصحیح کردم. با وصف این، نکات اندکی هست که من اکنون تصور می‌کنم که بهتر بود به‌صورت متفاوتی بیان می‌شدند ولی به‌خاطر اینکه تغییر آنها به‌طور